

sy dyskusyjne, nawet polskich autorów, wygłoszone były tylko w językach zachodnich (angielskim, niemieckim, francuskim). Przewidywalnie wpłynęło to hamująco na udział w dyskusji gospodarzy. Jedyne delegacja radziecka konsekwentnie używała języka rosyjskiego.

Wydaje się także, że obrady tej rangi są okazją, jeśli już odbywają się w Polsce, dla oswojenia się z międzynarodową atmosferą zebrań dla młodszych

pracowników nauki, których niestety na sali obrad prawie się nie widziało. Tym samym konferencja stała się dość ekskluzywnym i w pewnym stopniu zamkniętym zebraniem.

Innego rodzaju nieprzyjemny akcent zjazdu to nieobecność wielu weterynaryjnych pracowników nauki z zakresu mięsoznawstwa, której przyczyną należy przypuszczać szukać w dość specyficznym stosunku organizatorów.

JAN BOJARSKI

Nosicielstwo pałeczek *Salmonella* u szczurów w województwie lubelskim

Z Katedry Higieny Produktów Zwierzęcych Wydziału Wet. w Lublinie
Kierownik: doc. dr EDMUND PROST

W epidemiologii zatruć pokarmowych stosunkowo dużą rolę odgrywają pałeczki *Salmonella*. Etiologia zatruć wywołanych przez te drobnoustroje wiąże się przede wszystkim z zakażeniami wtórnymi. Chore na salmonelozę osobniki, a szczególnie nosiciele i siewcy salmoneli, człowiek lub zwierzę, mogą zakażać środki spożywcze, a sprzyjające warunki środowiskowe doprowadzają do namnożenia się wymienionych drobnoustrojów i do następowych zatruć.

Do zwierząt, które powodować mogą wtórne zakażenie środków spożywczych należy także szczur, żerujący na padlinie, wszelkich odpadkach żywnościowych itp. a spotykany nierzadko w miejscach przechowywania żywności.

Badania nad nosicielstwem salmoneli u szczurów zostały przeprowadzone w różnych krajach; wyniki tych badań podaje tabela 1.

Do typów pałeczek *Salmonella* występujących u szczurów wg Lercha (9) należy *S. danysz*, wywołująca swoistą salmonelozę u tego gatunku zwierząt oraz drobnoustroje, których szczury są nosicielami, jak *S. paratyphi B.*, *S. typhimurium*, *S. montevideo*, *S. newport* i *S. enteritidis Gärtner var. jena*.

Badania własne

Celem badań własnych było stwierdzenie występowania pał. *Salmonella* u szczurów woj. lubelskiego.

Materiał. Badanie przeprowadzono na 126 szczurach gatunku *Rattus norvegicus B.*, pochodzących z terenu województwa lubelskiego, w tym 70 sztuk z miasta Lublina i 56 sztuk z gospodarstw rolnych różnych powiatów woj. lubelskiego. Szczury dostarczane były przez Lubelski Zakład Dezynfekcji, Dezynsekcji i Deratyzacji.

Metodyka: Jako materiał do badań na nosicielstwo użyto od każdego szczura wątrobę, nerkę, śledzionę oraz kał jelitowy. Izolowanie i różnicowanie pał. *Salmonella* oparto na badaniach hodowlanych, mikroskopowych, serologicznych i biochemicznych.

Tab. 1. Występowanie pałeczek *Salmonella* u szczurów w różnych krajach.

Kraj	Autor	Ilość badanych szczur.		Wyosobnione typy salmoneli								
			% zakażenia	<i>S. cholerae suis</i>	<i>S. typhimurium</i>	<i>S. dublin</i>	<i>S. enteritidis</i>	<i>S. gallinarum</i>	<i>S. anatum</i>	<i>S. abortus ovis</i>	<i>S. thompson</i>	<i>S. meleagridis</i>
Anglia (Walia)	Gibson (4)	681	2,3		1	14						1
Anglia (Nottingham)	Ludlam (4)	183	20,8		10		17					
Australia (Brisbane)	Mackerras J. M. i Mackerras M. J. (cyt. 4)		1,5									
Bułgaria	Boev (4)	126	11,9	10	1							
Indie (Kalkuta)	Ghosal (cyt. 4)		13,6									
Jugosławia	Kendereski (4)	750	8,93	37	13	2	8	5	1	1		
USA (Baltimore)	Lihuan-Ying i Davis (cyt. 4)		4,2									
ZSRR (Leningrad)	Bergmann (4)	200	22,5				45					
Polska (Kielce)	Ćwiakała Chmielewska (2)	80	28,75	1	15	5						1

Próbki każdego z wymienionych narządów posiewano na podłoża wybiórcze Endo, Drigalski i Mc Conkey metodą bezpośrednią oraz pośrednią, przez namnożenie na podłożu bulionowym SF. Szczepy otrzymane we wzroście na podłożach różnicujących jako przynależne do grupy *Salmonella* badano następnie mikroskopowo (barwienie Gramen) oraz serologicznie. Szkiełkowe odczyny aglutynacyjne wy-

konywano przy użyciu surowic HM, AO, BO, CO, DO i EO, produkcji Krakowskiej Wytwórni Surowic i Szczepionek. Badania biochemiczne przeprowadzono na tworzenie indolu oraz rozkład cukrów: laktozy, sacharozy, adonitu, salicyny, mannitu i maltozy.

Wyniki badań

W wyniku przeprowadzonych badań na 126 szczurach wyosobniono 6 szczepów salmoneli, pochodzących od 5 szczurów, co stanowi jeśli chodzi o częstość występowania 3,96% przypadków. Wszystkie wymienione szczury złowiono w mieście Lublinie, co w stosunku do liczby przebadanych szczurów z tego środowiska stanowi 7,1%.

Występowanie pałeczek *Salmonella* w poszczególnych narządach badanych szczurów podaje tabela 2.

Tab. 2. Występowanie pał. *Salmonella* w poszczególnych narządach badanych szczurów.

Nr badania szczura	Wątroba	Nerka	Śledziona	Kał jelitowy
67	—	—	+	—
107	—	+	+	—
118	+	—	—	—
119	—	—	+	—
124	—	—	—	+
Razem	1	1	3	1

Na podstawie przeprowadzonej analizy serologicznej wyosobnionych szczepów salmoneli zakwalifikowano trzy szczepy (67, 107 — nerka i 107 — śledziona) do podgrupy serologicznej B, a pozostałe do podgrupy serologicznej D. Dla dokładnego typowania wymienionych szczepów przesłano je do Ośrodka Badań Salmonell w Gdyni. W wyniku tych badań stwierdzono następujące typy: szczepy 67 oraz 107 — nerka i 107 — śledziona przedstawiają typ *S. typhimurium*, a szczepy 118, 119 i 124 typ *S. dublin*.

LESZEK NOWICKI

Występowanie włośni u szczurów w województwie lubelskim

Z Katedry Higieny Produktów Zwierzęcych Wydziału Wet. WSR w Lublinie
Kierownik: doc. dr EDMUND PROST

Szerokie rozprzestrzenienie włośnicy u wielu gatunków zwierząt i u ludzi stawia wymienioną pasożytniczą jednostkę chorobową w rzędzie poważniejszych zoonoz. Również i w Polsce stanowi ona zagadnienie inwazyjne, wymagające rozpoczęcia planowej akcji zwalczania.

- Piśmiennictwo
1. Adamski J., Przesmycki F.: *Mikrobiologia Lekarska*, zeszyt IV, Pałeczki duru brzuszego i durów rzekomych. Lek. Inst. Nauk.-Wyd. Warszawa 1948.
 2. Cwiąkała A., Chmielewska M.: *Med. Dośw. i Mikrobiologia*, IV, 135, 1952, (1).
 3. Dräger H.: *Diagnostik der Bakterien der Salmonella-Gruppe*, Akademie-Verlag, Berlin 1951.
 4. Ghosal S. C.: *Indian med. Gaz.* Nr 76, 439, 1941, (cyt. 6).
 5. Gibson E. A.: *Vet. Rec.* Nr 11, 354, 1957, (cyt. 6).
 6. Kendereski S.: *Schlacht- und Viehhof-Zeitung*, 60, 385, 1960, (11).
 7. Kerrin J. C.: *J. Path. Bact.* Nr 31, 588, 1938, (cyt. 6).
 8. Khalil A. M.: *J. Hyg. Comb.* Nr 39, 75, 1938, (cyt. 6).
 9. Lerche M.: *Lehrbuch der Tierärztlichen Lebensmittel Überwachung*, Verlag M. — H. Schaper-Hannover, 1957.
 10. Lihuan-Ying, Davis D. E.: *Amer. J. Hyg.* Nr 56, 90, 1952, (cyt. 6).
 11. Ludlam C. B.: *Mon. Bull. Minis Hlth. Loab. Serv.* Nr 13, 196—203, 1954, (cyt. 6).
 12. Mackerras J. M., Mackerras M. J.: *J. Hyg. Comb.* Nr 47, 166, 1949, (cyt. 6).
 13. Meyer K. F., Matsumura K.: *J. infect. Dis.* Nr 41, 395, 1927, (cyt. 6).
 14. Przyborowski T.: *Szczury, Biologia i Zwalczenie*. 1958.
 15. Slopek St.: *Mikrobiologia Lekarska*. 1958.
 16. Trawiński A.: *Mięsoznawstwo*. 1948.
 17. Wszelaki S.: *Ostre Choroby Zakaźne*, tom IV, 1954.

Adres autora: Lek. wet. Jan Bojarski, Lublin, ul. Akademicka 11.

Bojarski И. — НОСИТЕЛЬСТВО ПАЛОЧЕК САЛМОНЕЛЛЕЗА У КРЫС В ЛЮБЛИНСКОМ ВОЕВОДСТВЕ.

В результате исследований 126 крыс из разных сред люблинского воеводства обнаружено автором у 5 крыс (3,96%) 6 штаммов салмонеллеза — 3 — *S. typhimurium*, и 3 — *S. dublin*.

Bojarski J. — Carrier state of *Salmonellae* in rats of the Lublin province.

As the result of the examination of 126 rats from various environments of the Lublin province, 6 strains of *Salmonellae* were isolated from 5 rats, what makes 3,96%. Three strains were identified as *S. typhimurium*, and three as *S. dublin*.

Bojarski J. — Des rats porteurs de batonnets de *Salmonelle* dans la Woiéwodie de Lublin.

Comme résultat d'examinations de 126 rats, provenant de diverses milieux de la Woiéwodie de Lublin on élimina 6 souches de *Salmonelle* de 5 rats, ce qui fait 3,96%. Trois souches furent définies comme *S. typhimurium*, et 3 comme *S. dublin*.

Bojarski J. — Ratten als *Salmonellaträger* in der Woiwodschaft Lublin.

Im Endergebnis der Untersuchungen von aus verschiedenen Gegenden der Woiwodschaft Lublin stammenden 126 Ratten, wurden 6 *Salmonellastämme* bei 5 Ratten isoliert, was 3,96% ausmacht. Drei Stämme wurden als *S. typhimurium*, drei als *S. dublin* bezeichnet.